

Concert comemorativ „George Enescu”

Rare (încă) și deci eu atât mai prețioase, concertele dedicate exclusiv muzicii lui Enescu fac parte din specia privilegiată a manifestărilor care își depășesc cu mult semnificația omagială, în ceea ce aceasta comportă ca — fie și minim — coeficient de convențional.

Este o certitudine pe care nu putea decât să o reinnoiască concertul Enescu desfășurat la Ateneu în seara zilei de 3 mai (cu prilejul împlinirii a trei decenii de la moartea compozitorului), al cărui program a înglobat piese de rezistență ale repertoriului cameral enescian. Reinnoite am resimțit, într-adevăr, nu numai sentimentul muzical complex și **inconfundabil** transmis de paginile compozitorului ci și convingerea că fuziunea dintre spiritul creației și cel al interpretării este, în cazul tălmăcirilor operei enesciene, un imperativ vital al întrupărilor, în autenticitatea ei, a unei muzici ce nu se are decât pe sine ca model de referință, în pofida deschiderilor ei către nu puține lumi spirituale.

Inaugurând seara, cel de al șaselea *opus* al compozitorului, *Sonata a II-a pentru pian și vioară*, în interpretarea lui Valentin Gheorghiu și a Mihaelei Martin a fost și cel dintii moment menit să canalizeze atenția și reflecțiile auditorului spre ceea ce constituie (sau ar trebui să constituie) specificitatea unui *stil de interpretare* enescian. Dintre componentele acestui stil, am distins în cîntul violei în deosebi plasticitatea și suflul generos al frazării precum și o cuvenită catifelare a tonului („doux” — în cunoscuta accepție enesciană) care, ușor voalat și reținut în primele două mișcări — unde, totuși, o mare diversificare timbrală și dinamică s-au mai lăsat dorite — s-a amplificat și a strălucit fără ostentație în final. Reliefulurile, așa spune „adincimile” polifonice ale lucrării nu au rezultat dintr-o veritabilă conlucrare a pianului și vioarei, realizarea lor căzînd mai ales în sarcina celui dintii; am admirat o dată mai mult la Valentin Gheorghiu dezinvoltă identificare cu textul enescian, adecvarea la subtilitățile construcției polifonice, ale pulsului ritmic, ale spectrului dinamic, la mobilitatea plină de neprevăzut a sensurilor muzicii (mai trebuie oare subliniat că îndelungata „frecventare” a muzicii compozitorului a sîlfuit pînă aproape de desăvîrșire arta de interpret enescian a pianistului ?).

Versiunea interpretativă dată de Martha Kessler, secondată de pianistul Iosef Ion Prunner, *Cîntecelor pe versuri de Clément Marot* (ciclul a fost redus la 6 piese, prin eliminarea celei de a VI-a, „Changeons propos”) a captivat mai întii prin plus-ul de căldură, de afectivitate pe care timbrul de mezzo-soprană l-a conferit pieselor (re-confirmîndu-se implicit faptul că textura vocală a acestora se consumă într-un registru egal abordabil de voci de înălțimi diferite). Un extrem de fericit echilibru între sensibilitatea și bunul gust al cîntăreții, solida sa practică pe teren cameral și experiența sa în domeniul stilurilor vechi (adresa subtilă la Renastere face — orice s-ar spune — farmecul principal al „cîntecelor”) a fost perceptibil într-un anume *firesc* al liniei cîntului său, care a evitat și patos-ul excesiv dar și uscăciunea și a realizat justul dozaj al intonației cîntate și al celei qvasi-declamate; inteligența muzicală a acompaniamentului a potențat, fără îndoială, eficacitatea mesajului lucrării.

Un ansamblu foarte bine sudat și omogen ca tehnică și stil de interpretare, compus din Radu Ungureanu (vioara I), Daniela Isipciuc (vioara a II-a), Gabriel Bălă (violă), Marin Cazacu (violoncel) a prezentat *Cvartetul pentru coarde op. 22, nr. 2*, în sol

major. Este neîndoielnic că numai de la un atare nivel de competență pot — și *au putut*, într-adevăr — fi redade, în adevărul lor muzical adînc enescian, dimensiunile interioare ale acestui tîrziu, aproape ultim *opus* al compozitorului. Un amplu și necurmat suflu al execuției, reclamat cu precădere de părțile extreme ale lucrării (mai cu seamă de final) și care a asigurat continuitatea infailibilă a unui flux sonor alcătuit parcă din elanuri frînte și mereu reinnoite, un excelent dozaj dinamic (menționez ca o performanță asamblajul de nuanțe „șoptite” din prima și din a doua parte, realizate în spiritul celei mai autentice *destăinuiri* “à voix basse” enesciene), o complementaritate perfectă a contribuțiilor individuale în momentele de dialogare (partea a II-a) cît și în cele heterofonice, o bună conducere a vocilor interioare, o emisie instrumentală de calitate în momentele de *solo* (violoncelul în partea a II-a, viola în final), — iată însușiri care dau în mare imaginea acestei mai mult decât meritorii restituiri a capodoperei enesciene.

În interpretarea unei formații de suflători ai filarmonicii, dirijată de Mircea Cristescu, *Dixtuorul op 14*, și-a dezvoltat din plin acel belșug melodic care aproape că îl singularizează în creația enesciană de invenție melodică originală. Caracterul puțin sau aproape delor contrastant al temelor conferă, pe de o parte, lucrării o unitate de atmosferă, înscriind-o de la început pînă la sfîrșit într-un același climat emoțional (muzică „duioasă, dezmiardătoare, fluidă, blîndă...”, cum o definea Emanoil Ciomac) și creează pe de altă parte interpretului tentația urmăririi, reliefării, eventual nuanțării a tocmai acestei dimensiuni. Dacă, așa cum anticipam, farmecul cantabilității nuanțate, al jocului de timbruri, al cursivității treccerilor de la un episod la altul nu pot fi contestate interpretării în cauză, aceasta nu ar fi avut decât de câștigat printr-o mai intensă exploatare a resurselor de contrast și de „spațializare” polifonică, ale discursului.

Clemana FIRCA

Concertul formației „Contemporan”

Spre sfîrșitul anului trecut lua ființă o nouă formație instrumentală consacrată promovării creației actuale, intitulată — programatic — „Contemporan”. Concertul inaugural, alcătuit din lucrări semnificative pentru orientarea și valoarea muzicii noastre de azi, a fost precedat de cuvîntul entuziastului animator al formației, violoncelistul Marcel Spinei. Promisiunile de atunci, întrucitva disproporționate față de posibilitățile organizatorice ale unui grup tînr, puteau fi primite cu un anumit scepticism; dar iată că greutățile inerente oricărui început par a fi fost depășite, cel puțin în parte, și formația a reapărut (duminică 28 aprilie în Sala „Studio” a Ateneului Român), într-un concert cu un program încă și mai ambițios. Pe așis au figurat acum nu mai puțin de 11 titluri de lucrări din muzica românească și universală, multe din ele necîntate încă.

Acest „concert omagial dedicat Anului internațional al tineretului” a stat sub semnul tinereții nu numai prin prezența printre interpreți a unor tineri de talent ori prin spontaneitatea execuției lor, ci și — sau mai ales — prin naturalețea cu totul neprotocolară a desfășurării sale. A fost mai curînd un fel de concert-atelier, iar prezentarea succintă, la obiect, a compozitorului Aurel Stroe împrăștia orice urmă de convenționalism. De fapt publicul nu asista la un vernisaj plin de fast al unei expoziții